

JAUNIMO ORGANIZACIJŲ MOKYMŲ VADOVŲ RUOŠIMO PROGRAMA

Programos turinys

Į vadas, programos pristatymas, tikslai ir reikalingumas.....	2
Edukaciniai uždaviniai.....	3
<i>Mokymo kursų metodika</i>	3
Tikslo grupė ir dalyvių atranka	6
Mokymų vadovų rengimo programa	9
<i>Programos struktūros pristatymas</i>	9
<i>Pagrindinių mokymo kursų temų detalizavimas</i>	14
Dalyvių įsipareigojimai ir jų laikymosi užtikrinimas	19
<i>Rekomendacijos programos įgyvendinimui</i>	21

Į vadas, programos pristatymas, tikslai ir reikalingumas

Šiuo metu Lietuvoje pastebimas didėjantis jaunimo organizacijų poreikis orientuotis į veiklos kokybę ir rezultatus ugdant kompetentingus, aktyvius jaunimo lyderius, kurie sugebėtų prisitaikyti prie kintančių sąlygų bei perduotų savo sukauptas žinias kitiems. Tačiau jaunimo organizacijos susiduria su keliomis problemomis:

- Lietuvoje yra mažai kompetentingų mokymų vadovų, kurie sugebėtų ugdyti jaunimo lyderius;
- Mokymų vadovų paslaugos yra pakankamai brangios, todėl jų paslaugomis gali naudotis tik didelės ir stiprios organizacijos, tuo tarpu jaunimo organizacijos veikiančios vietiniu lygiu neturi tam pakankamai resursų;
- Nors Europoje yra nemažai įvairių mokymų vadovų ruošimo programų Lietuvoje nėra sukurtų metodikų, kurios būtų įrankis ugdyti mokymų vadovus.

Jaunimo organizacijų mokymų vadovų ruošimo programos parengimas leistų stiprinti nevyriausybinės organizacijas, t.y. organizacijos turėtų įrankį kaip kelti savo mokymų vadovų kompetenciją o kartu taip didinti savo organizacijos veiklos kokybę.

Šiuo metu dirbantys mokymų vadovai daugiausiai dirba su nacionalinėmis organizacijomis arba atskiromis jaunimo ar su jaunimu dirbančiomis organizacijomis, tačiau pakankamai mažai su jaunimo regioninių organizacijų tarybų nariais arba nacionalinių organizacijų padaliniais, todėl regionuose veikiančių jaunimo organizacijų nariai turi mažiau galimybių įgyti naujų žinių ir kelti savo kompetenciją. Dėl šios priežasties, skirtinguose Lietuvos regionuose veikiančios organizacijos, kitaip tariant, regioninis jaunimo organizacijų potencialas arba kokybė, labai stipriai skiriasi nuo nacionalinio. Turėdamos kompetentingus mokymų vadovus regioninės jaunimo organizacijų tarybos, vienijančios jaunimo organizacijas visoje savivaldybėje, būtų įgalintos ugdyti savo organizacijas nares bei keltų jų kompetencijas, todėl ši programa yra labiausiai orientuota į regioninio ir vietinio lygmens organizacijas ir mokymų vadovus.

Programos tikslas – Įgalinti dalyvius dirbti su jaunimo organizacijomis ir grupėmis stiprinant jų kompetencijas, paremtas esminiais jaunimo politikos ir neformaliojo ugdymo principais bei vertybėmis.

Edukaciniai uždaviniai

Mokymo kursais bus siekiama ugdyti jaunimo organizacijų mokymų vadovų kompetencijas, rengti, įgyvendinti ir vertinti mokymo veiklas organizacijų nariams. Toliau išvardinti uždaviniai yra gairės, rengiant kiekvieną kursų etapą. Pirmajame ir antrajame etapuose (1 dienos seminaras ir pirmoji praktika organizacijose) daugiausia dėmesio bus skiriama pirmajam ir antrajam uždaviniams. Trečiasis ir ketvirtasis etapai (2 dienų seminaras ir antroji praktika organizacijose) padės įgyvendinti likusius edukacinius uždavinius.

1. Stiprinti dalyvių gebėjimus nustatyti jaunimo nevyriausybinė organizacijų narių mokymosi poreikius;
2. Skatinti dalyvius kurti bendradarbiavimo santykius, pagrįstus mokymosi poreikių tenkinimu, su regioninėmis jaunimo organizacijomis;
3. Didinti dalyvių metodinį supratimą apie jaunimo neformalųjį ugdymą;
4. Skatinti dalyvių savarankiško mokymosi gebėjimus;
5. Stiprinti dalyvių gebėjimus kurti, įgyvendinti ir vertinti mokomąsias veiklas jaunimo grupėms;

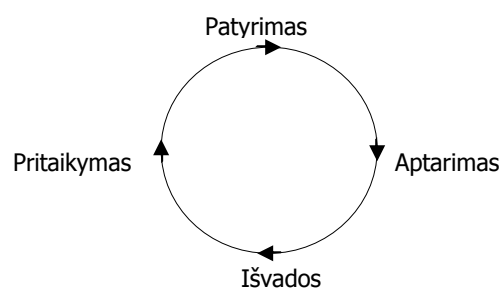
Mokymo kursų metodika

Neformaliojo ugdymo principai mokymo kursų programoje. Visa ilgalaikė mokymo programa bus paremta jaunimo neformaliojo ugdymo principais.

Ugdomojo proceso metu atitinkami principai bus išryškunami, siekiant jų pilnaverčio suvokimo, pagrindžiant juos praktiniais pavyzdžiais iš vykstančio proceso, mokymo vadovų laikysenos ir grupės raidos.

Patirtinis mokymasis (pav. Nr. 1) – mokymų seminaro procesas paremtas patirtinio mokymosi principu (pagal David Kolb). Seminaro metu bus siekiama, kad ugdymo procesas būtų grindžiamas patirtimi, o ne tik teorinėmis žiniomis ar pratybomis. Patyrimas įgauna prasmę tik tada, kai jis yra suvoktas ir įsisąmonintas. Įsisąmoninimo skatinimui kiekviena patirtis bus aptariama ir konkretizuojama. Įvardintas patyrimas susiejamas su konkrečia mokymo veiklų organizavimo patirtimi ir daromos išvados apie patyrimo svarbą mokymosi procesui. Seminarų metu bus siekiama, kad išvados įgautų prasmę organizuojant realias mokomasias veiklas jaunimo grupėms.

1 pav.

Mokymo kursai vyks derinant seminarus su realia praktika jaunimo organizacijose. Tokiu būdu dalyviai įgis autentiško patyrimo konkrečiame savo organizacijų ir regionų kontekste. Tai padės dalyviams geriau įsisavinti tai, kas bus pateikiama seminarų metu.

Atitinkamos mokymosi erdvės sukūrimas. Mokymo seminaruose dalyviams bus sudaryta saugi erdvė savianalizei, nuomonių apsisikeitimui tarp dalyvių, praktiniam savo įgūdžių išsibandymui. Mokymo vadovų tikslas bus sudaryti sąlygas dalyviams atvirai klausyti klausimus, užmegzti konstruktyvų dialogą ir ieškoti asmeninių supratimų.

Aktyvų dalyvavimą užtikrinantys veiksniai

Kaip aprašo Jans ir De Backer¹ egzistuoja trys elementai, kurie nulemia kokybišką dalyvavimą

- iššūkio patyrimas;
- atitinkamų gebėjimų turėjimas;
- ryšys su tema į kurią yra gilinamasi.

¹ pagal “Youth (-work) and social participation. Elements for a practical theory”, Marc Jans (Research centre Childhood & Society) and Kurt De Backer (JeP!). Schema iš T-kit “Socialinė aprėptis”.

Seminarų metu bus užtikrinama, kad dalyvių patiriamos veiklos būtų naujos ir provokuojančios jų mokymąsi – dalyviai galės išbandyti save ir tai bus savotiškas iššūkis kiekvienam dalyviui. Bus stengiamasi, kad iššūkiškai neviršytų dalyvių galimybių ir gebėjimų, siekiant užtikrinti maksimalų pateikiamos medžiagos įsisavinimą. Pateikiama medžiaga turės labai aiškų ryšį su jos pritaikomumu organizuojant ugdomąsias veiklas jaunimo grupėms. Šie elementai padės užtikrinti aktyvų dalyvių dalyvavimą visame ilgalaikiame procese, bei prisidės prie jų gebėjimo pritaikyti įgytas žinias.

Mokymasis apie grupę per grupę. Mokymo programos metu vienas iš mokymosi šaltinių bus pati mokymosi grupė. Procesai vykstantys mokymosi grupėje bus naudojami kaip mokymosi medžiaga, stiprinant dalyvių darbo su grupe kompetencijas. Mokymosi grupėje vykstantys procesai bus naudojami mokamaisiais tikslais, siekiant nuodugniai stiprinti dalyvių gebėjimus adekvačiai reaguoti į konkrečius nevyriausybinių jaunimo organizacijų narių poreikius, organizuojant ugdomąsias veiklas.

Nuolatinės metodikų ir metodų parinkimo analizės. Dalyviai ilgalaikiuose mokymo kursuose patys patirs tam tikrą tobulėjimo procesą, kuris taps gera medžiaga dalyvių supratimui apie metodikų kūrimą, metodų tikslus, jų parinkimą ir ugdomojo proceso vedimą su grupe. Kiekvieno mokomojo seminaro pabaigoje bus aptariama:

- kokie metodai buvo naudoti?
- kokiais tikslais jie buvo naudoti?
- kokia buvo metodų parinkimo logika?

Dalyviai turės progą aptarti naudotų metodų tinkamumą ir galimas alternatyvas jų praktikos laikotarpiu.

Mokymasis mokytis. Dalyviai, baigę šiuos mokymų kursus, vykdys ugdomąsias veiklas organizacijose, todėl ir patys turi būti aiškiai išsivardinę savo, kaip besimokančiųjų savybes bei nuolat reflektuoti apie savo mokymosi poreikius, tobulėjimo preferencijas ir būdus. Šie mokymo kursai remiasi principu, kad besimokantysis geriausiai žino kokių jam reikia žinių ar įgūdžių. Kartais dalyvių poreikis būna neįsisąmonintas, todėl parenkant metodikas (ypatingai pirmojo seminaro metu) bus siekiama įgalinti veiklą dalyvius reflektuoti apie savo tobulėjimo poreikius, išsivardinti tobulintinas sritis. Kitas žingsnis bus sudaryti sąlygas dalyviams suprasti mokymosi preferencijas ir suvokti save kaip nuolat tobulėjančias asmenybes. Mokymų sfera yra labai

dinamiška, pateikianti daug naujovių ir naujų iššūkių besimokantiejiems, todėl lankstumas ir nuolatinis žinių bei įgūdžių atsinaujinimas yra esminė grupių vadovų ar mokymų vadovų kompetencija. Mokymosi mokytis kompetencija dar kartais įvardinama, kaip meta-kompetencija, kuri padeda geriau tobulinti kitas kompetencijas. Jaunimo veikloje grupių vadovų vaidmuo nebėra mokyti kitus, bet padėti žmonėms mokytis, todėl gebėjimas koordinuoti (fasilituoti) mokymosi mokytis kompetencijos ugdymą yra ypatingai svarbus.

Tikslo grupė ir dalyvių atranka

Tikslo grupė – jaunimo organizacijų ar su jaunimu dirbančių organizacijų nariai.

Dalyviai yra atrenkami pagal iš anksto aiškiai suformuluotus kriterijus:

- ❖ Bent vienerius metus aktyviai dalyvaujantys jaunimo ar su jaunimu dirbančios organizacijos veikloje;
- ❖ Turintys ugdomųjų projektų / renginių organizavimo patirties;
- ❖ Norintys ateityje dirbti jaunimo organizacijų mokymų vadovais;
- ❖ 16 – 29 metų amžiaus;
- ❖ Norintys ir galintys dalyvauti visame mokymų cikle.

Prioritetas teikiamas:

Jaunimo ar su jaunimu dirbanti organizacija (padalinys) turi būti veikiantys regioniniame lygmenyje ir asmuo, ketinantis dalyvauti mokymų programoje, turi būti gyvenantis tame rajone.

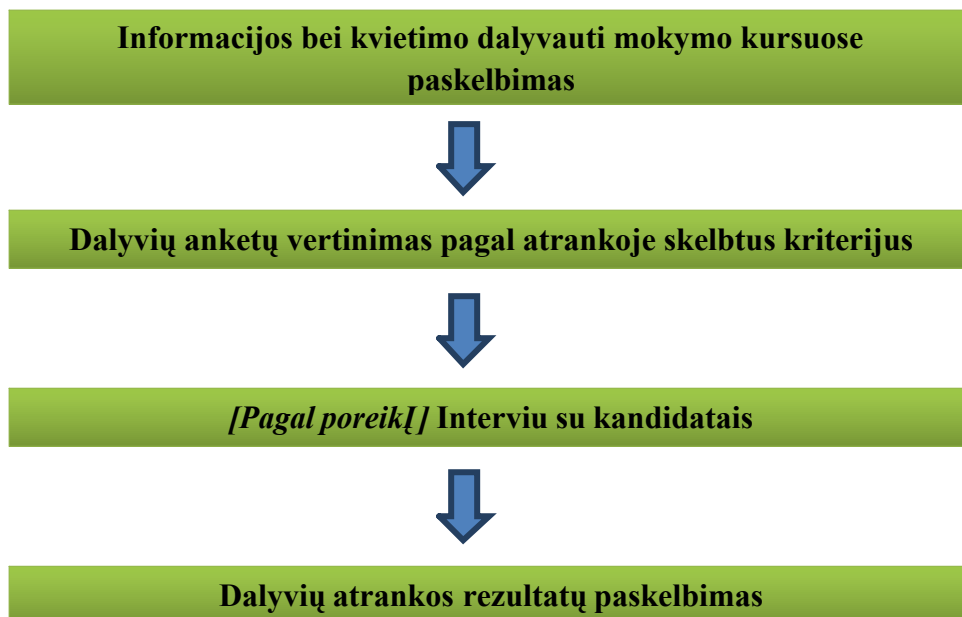
Pastaba: Dalyvių grupės sudėtis bus grindžiama lyčių lygybės ir skirtingų regionų atstovavimo principu.

Atrankos procedūra

Dalyvių atranka į mokymo kursus pradedama paskelbus kvietimą bei papildomą informaciją apie ilgalaikius mokymo kursus. Dalyviai yra atrenkami remiantis informacija, pateikta anketose.

Siekiant užtikrinti skaidrumą atrankos procedūroje turėtų dalyvauti tiek ilgalaikių mokymo kursų organizatorių atstovai tiek mokymų vadovai. Atrankos komisijoje turėtų būti ne mažiau kaip 3 asmenys.

Dalyvių atrinkimas turėtų vykti tokia tvarka:

Apie atrankos rezultatus atrinkti dalyviai turi būti informuoti per 30 kalendorinių dienų nuo anketų pateikimo termino.

Dalyvių atrankos anketa

<i>ASMENINĖ INFORMACIJA</i>	
Vardas, pavardė:	
Gimimo data:	
Asmeniniai kontaktai (adresas, telefonas, el. paštas):	
Atstovaujama organizacija:	
Organizacijos kontaktai (adresas, telefonas, el. paštas):	

TAVO PATIRTIS NEVYRIAUSYBINĖJE (-ĖSE) JAUNIMO ORGANIZACIJOJE (-OSE)

Nuo kada dalyvauji organizacijos (-ų) veikloje?

Koks tavo vaidmuo(-enys)?

Kokias veiklas ar projektus vykdei iki šiol?

Atskirai išskirk ir aprašyk, kokio turi patyrimo organizuodama(s) ugdomąsias veiklas (užsiėmimų ar programų temas, tikslai, trukmė, grupių dydis):

KOKIUOSE MOKYMO RENGINIuose DALYVAVAI PER PASTARuosIUS 3 METUS?

Mokymų data ir vieta:

Mokymų tema ir tikslas:

Renginio organizatorius:

Kodėl tu norėtum savo organizacijoje vykdyti mokymų veiklas?

Kokiose srityse norėtumei pakelti savo kompetencijas?

Kokių dar turi klausimų ar dilemų, susijusių su tavo tapimu mokymų vadove(u)?

Privaloma pateikti šiuos dokumentus:

- Užpildytąanketą
- Gyvenimo aprašymą
- Organizacijos vadovo ar padalinio vadovo pasirašytą rekomendaciją

Tvirtinu, jog galėsiu dalyvauti visame mokymų cikle ir įsipareigoju baigęs mokymų programą įgytą praktiką taikyti savo organizacijoje ne mažiau kaip 1 metus.

_____
(Vardas, pavardė, parašas, data)

Mokymų vadovų rengimo programa

Programos struktūros pristatymas

Šiais mokymo kursais siekiama ugdyti dalyvių kompetencijas, suteikiant jiems žinias, galimybę ugdyti įgūdžius ir formuoti mokymų vadovo laikyseną ir požiūrius. Visuminis kompetencijos

ugdymas reikalauja teorinio ir praktinio patyrimo derinimo bei laiko. Keturios mokymosi dienos yra išdėstytos keturių mėnesių laikotarpyje su erdve dalyvių individualiam mokymuisi, iš mokimų pritaikymui organizacijose ir praktikos vykdymui. Mokymai nėra standartiškai sudėti į vieną seminarą, nes ilgesnis mokymosi procesas užtikrina, kad dalyviai galės įgyti ne tik teorinį ar simuliatyvų, bet ir praktinį patyrimą savo organizacijose.

1. Pirmasis seminaras nukreiptas į dalyvių mokymosi poreikių tyrimą bei poreikių tyrimų metodikų mokymąsi. Bent vieno mėnesio tarpas tarp pirmojo ir antrojo seminaro reikalingas, kad dalyviai galėtų išsitiirti poreikius savo organizacijose.
2. Antrojo seminaro metu jie mokysis mokomųjų užsiėmimų kūrimo savo organizacijų nariams.
3. Trečiasis mokymų etapas (praktika) bus skirtas dalyviams išbandyti tuos užsiėmimus praktiškai su grupėmis. Praktinis išmuktų dalykų išbandymas suteiks dalyviams autentiško patyrimo ir supratimo apie metodikų kūrimą, grupės procesų valdymą, diskusijų moderavimą, skirtingų mokymų vadovo stilių ir vaidmenų taikymą.
4. Ketvirtuoju etapu šis patyrimas bus aptartas, įvertintas ir numatomi tolimesni asmeninio ir profesinio tobulėjimo būdai.

Mokymų modelis, kuris turi tris, keturis etapus (įvadinis, mokomasis, įvertinimo seminarai ir praktika) yra gana paplitęs Europoje, kai siekiama nuoseklaus ir efektyvaus mokymosi.

Pirmas etapas: vienos dienos trukmės seminaras. Dalyvių skaičius – 150

Seminaro metu labiausiai orientuojamasi į šiuos edukacinius ilgalaikių mokymo kursų uždavinius:

1. Stiprinti dalyvių gebėjimus nustatyti jaunimo nevyriausybinių organizacijų narių mokymosi poreikius;
3. Didinti dalyvių metodinį supratimą apie jaunimo neformalųjį ugdymą;
4. Skatinti dalyvių savarankiško mokymosi gebėjimus.

Kiekvieno seminaro temos yra tik preliminaros, nes, remiantis neformaliojo ugdymo principais, seminarų turinys ir metodika gali keistis priklausomai nuo kiekvienos grupės narių patyrimo ir poreikių.

Pirmojo seminaro elementai:

- Dalyvių susipažinimas ir įvadas į programą
- Mokymasis mokytis, kaip priemonė jaunimo grupių vadovų kompetencijų tobulinimuisi
Neformaliojo ugdymo principai ir metodikos
- Mokymosi poreikių nustatymo metodai ir būdai
- Seminaro aptarimas ir įvertinimas

Antrasis etapas. Dalyvių praktika organizacijose

Praktikos tikslai:

- užtikrinti praktinį dalyvių tobulėjimą organizuojant mokymo veiklas nevyriausybinių jaunimo organizacijų nariams;
- skatinti dalyvius kurti bendradarbiavimo santykius, pagrįstus mokymosi poreikių tenkinimu su regioninėmis jaunimo organizacijomis.

Praktikos metu dalyviai turės iširti savo organizacijos narių mokymosi poreikius, kad vėliau galėtų parengti jiems ugdomuosius užsiėmimus per ketvirtąjį mokymo kursų etapą.

Praktikos metu suteikiamas palaikymas:

- palaikymas (mentoriavimas) – praktikos metu dalyviai bus lydimi mokymo vadovų, siekiant užtikrinti maksimalų praktikos etapo naudingumą ir efektyvumą;
- mokymosi grupės – praktikos metu dalyviai bus suskirstyti į grupes, kuriuose vykdys nuolatinis susitikimus praktikos proceso ir mokymosi analizei. Mokymo vadovai dalyvaus susitikimuose ir užtikrins konstruktyvų aptarimo ir mokymosi procesą.

Trečiasis etapas: 8 seminarai skirtinguose Lietuvos regionuose. Kiekvieno seminaro trukmė – 2 dienos. Bendras dalyvių skaičius – 150 asmenų.

Seminaro metu labiausiai orientuojamasi į šiuos edukacinius ilgalaikių mokymo kursų uždavinius:

3. Didinti dalyvių metodinį supratimą apie jaunimo neformalųjį ugdymą;
5. Stiprinti dalyvių gebėjimus kurti, įgyvendinti ir vertinti mokomasias veiklas jaunimo ugdymosi grupėms.

Antrojo seminaro elementai:

- Į vadas į seminarą
- Praktikos rezultatų pristatymai
- Mokymų vadovo vaidmenys
- Kompetencijos vertinimas ir tobulėjimo planavimas
- Mokymų metodikos
- Ugdomųjų veiklų rengimas jaunimui
- Seminaro aptarimas ir į vertinimas

Ketvirtasis etapas: dalyvių praktika vykdant ugdomasias veiklas jaunimo organizacijose

Praktikos tikslai:

- užtikrinti praktinį dalyvių tobulėjimą organizuojant mokymo veiklas nevyriausybinų jaunimo organizacijų nariams;
- skatinti dalyvius kurti bendradarbiavimo santykius, pagrįstus mokymosi poreikių tenkinimu su regioninėmis jaunimo organizacijomis.

Praktikos metu suteikiamas palaikymas:

- palaikymas (mentoriavimas) – praktikos metu dalyviai bus lydimi mokymo vadovų, siekiant užtikrinti maksimalų praktikos etapo naudingumą ir efektyvumą;
- mokymosi grupės – praktikos metu dalyviai bus suskirstyti į grupes, kuriuose vykdys nuolatinis susitikimus praktikos proceso ir mokymosi analizei. Mokymo vadovai dalyvaus susitikimuose ir užtikrins konstruktyvų aptarimo ir mokymosi procesą.

Penktasis etapas: vienos dienos trukmės seminaras. Dalyvių skaičius – 150.

Seminaro metu labiausiai orientuojamasi į šiuos edukacinius ilgalaikių mokymo kursų uždavinius:

2. Skatinti dalyvius kurti bendradarbiavimo santykius, pagrįstus mokymosi poreikių tenkinimu, su regioninėmis jaunimo organizacijomis;
3. Skatinti dalyvių savarankiško mokymosi gebėjimus;
5. Stiprinti dalyvių gebėjimus kurti, įgyvendinti ir vertinti mokomąsias veiklas jaunimo grupėms.

Seminaro elementai:

- Praktikos analizė
- Iškilusių klausimų ir dilemų aptarimas
- Metodai patirčių analizei ir mokymuisi iš kolegų
- Mokymo metodikų šaltiniai
- Mokymo kursų įvertinimas

Pagrindinių mokymo kursų temų detalizavimas

Gebėti nustatyti organizacijos narių mokymosi poreikius

Daugelis jaunimo organizacijų narių kasmet dalyvauja eilėje skirtingų mokymo kursų. Dažnai dalyvavimas mokymuose nėra pakankamai pagrįstas, suplanuotas, logiškas ir nuoseklus. Jaunųjų lyderių kompetencijos kėlimas yra būtinas, tačiau kiekvienas seminaras turi būti tikslingas ir tikrai reikalingas, o seminarų visuma privalo turėti logiką. Dažnai dalyvavimas mokymo kursuose remiasi tokiais faktoriais kaip: „nauja tema“, „mokymo vadovo/ės patikimas“, „aš seminare šiais metais dar nebuvo“ ar „šiaip, reikia seminaro“. Tokia praktika yra ydinga, mokymosi investicijos dažnai neatsiperka, nėra mokymo veiklų tęstinumo, nesulaukiama veiklos kokybės pagerėjimo.

Gebėjimas nustatyti organizacijos narių mokymo(si) poreikius yra būtinas siekiant mokymo veiklų efektyvumo ir mokymo rezultatų praktinio pritaikomumo. Ilgalaikio mokymo kurso dalyviai mokysis padėti jaunimo organizacijų nariams sistemingai į(si)vertinti vidinius organizacijos mokymosi poreikius, bei organizuoti efektyvias mokymosi veiklas.

Išmanyti aktyvaus mokymosi skatinimo būdus

Jaunimo veikloje ar darbe su jaunimu neformaliojo ugdymo principai apibrėžia, kad programų ar veiklų dalyviai yra jų centre. Jaunus žmones yra siekiama paskatinti domėtis asmeniniu tobulėjimu, sudaryti galimybes tobulėjimui ir gebėti įtraukti juos į mokymosi procesą. Grupių vadovams, kurie nori vykdyti mokymo veiklas, yra būtina išmanyti būdus, kaip jauni žmonės gali būti sudominami mokymų veiklomis, kaip juos skatinti

aktyviai įsitraukti į įvairaus pobūdžio tobulėjimo veiklas. Ši kompetencijos sritis reiškia ir išmanymą, kokia turėtų būti grupės vadovo laikysena ir vaidmuo, norint, kad dalyviai patys planuotų savo tobulėjimą, prisiimtų atsakomybę už save ir savo mokymosi procesus.

Suprasti grupės raidą mokymosi procese

Siekiant visapusiško jaunimo organizacijos narių ugdymo, jaunimo grupių vadovui būtina išmanyti mokymo grupėje vykstančius procesus, juos valdyti ir naudoti ugdymo tikslais. Atitinkamus procesus išgyvena kiekviena mokymosi grupė, dažnai grupė tarnauja kaip priemonė, kaip mini sociumas – tam tikras visuomenės modelis. Grupės dėka suintensyvėja individualus ugdymasis. Tinkamai valdant grupės procesus, dažnai grupė tarnauja kaip priemonė mokantis kurti efektyvius tarpasmeninius santykius, spręsti konfliktus, priimti bendrus sprendimus, dalintis darbais, idėjomis ir atsakomybėmis. Mokymosi programos metu dalyviai gilins savo žinias grupių raidos fazių suvokime, mokysis valdyti mokymosi grupę ir ugdymo tikslais naudoti grupėje vykstančius procesus.

Žinoti neformaliojo ugdymo metodinius principus ir gebėti juos taikyti darbe su grupėmis

Neformalusis ugdymas (NU) – viena iš ugdymo formų, kuri gana plačiai paplitusi jaunimo nevyriausybinių organizacijų tarpe. Neformalusis ugdymas Lietuvoje savo vietą yra radęs tarp formalaus ir savaiminio ugdymo erdvių. Šios ugdymo formos vyravimas jaunimo nevyriausybinių organizacijų sektoriuje yra sąlygotas savo visapusiškumu, interaktyvumu ir patrauklumu jauniems žmonėms. Jaunimo neformalusis ugdymas - struktūruotas mokymasis, turintis aiškius ugdomuosius tikslus, orientuotas į jaunų žmonių sąmoningumo, savarankiškumo, aktyvumo ir kūrybiškumo ugdymą.

Jaunimo grupių vadovui, siekiant kokybiškai taikyti neformalųjį ugdymą ir vykdant mokymo veiklas, būtina suvokti neformaliojo ugdymo metodinius principus.

Ilgalaikio mokymo kurso metu dalyviai gilins savo žinias neformaliojo ugdymo metodiniame suvokime, mokysis taikyti šios ugdymo formos metodinius principus organizuojant mokymo veiklas jaunimo organizacijų nariams.

***Žinoti Lietuvos jaunimo politikos
prasmę, institucinę sąrangą ir
veikėjus***

Jaunimo politikos, kaip kryptingos veiklos, kuria sprendžiamos jaunimo problemos ir siekiama sudaryti palankias sąlygas formuoti jauno žmogaus asmenybei bei jo integravimuisi į visuomenės gyvenimą, taip pat veiklos, kuria siekiama visuomenės ir atskirų jos grupių supratimo bei tolerancijos jauniems žmonėms, įgyvendinimui ir pasiekiamiems rezultatams itin reikšmingos įtakos turi institucinė sąranga ir esminių už politikos įgyvendinimą atsakingų institucijų veikla. Jaunimo politikos principai, kurie tiesiogiai prisideda prie jaunų žmonių įsitraukimo į sprendimų priėmimo procesus:

- Pariteto – valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos bei jaunimo organizacijos yra atstovaujamos po lygiai;
- Subsidiarumo – sprendimai, susiję su jaunimu, turi būti priimami tuo lygmeniu, kuriame jie yra efektyviausi;
- Tarpžinybinio koordinavimo – valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos, spręsdamos su jaunimu susijusius klausimus, bendrauja ir bendradarbiauja tarpusavyje;

- Dalyvavimo – su jaunimu susiję klausimai sprendžiami jaunimui dalyvaujant ir derinant su jaunimu ar jaunimo organizacijų atstovais;
- Informavimo – valstybės ir savivaldybių institucijos ir Įstaigos bei jaunimo organizacijos informuoja jaunimą jam aktualiais klausimais priimtina ir prieinama forma;
- Bendravimo ir bendradarbiavimo – Lietuvos jaunimo organizacijos bendrauja ir bendradarbiauja su Lietuvos ir užsienio jaunimo organizacijomis, valstybės ir savivaldybių institucijomis ir Įstaigomis, kitais fiziniais ir juridiniais asmenimis.

Mokymosi programos metu dalyviai gilins savo žinias apie regioninę ir nacionalinę jaunimo politiką pagrindinius jos principus bei Įtaką jaunų žmonių veiklai bei aktyviam dalyvavimui.

Suprasti grupės vadovo vaidmenis ugdomejame procese

Ugdomojo proceso kūrimas ir dalyvių lydėjimas jų tobulėjimo procese reikalauja skirtingų mokymų vadovo vaidmenų, kurie renkami pagal grupės brandą, grupės raidos etapus ar pasirenkamą mokymų metodiką. Sąmoningas laikysenos ar vaidmens prisiėmimas padeda nustatyti santykį tarp vadovo ir grupės, grupė geriau supranta jai keliamus tikslus ir atsakomybes mokymosi procese. Dažnai dėl mokomojo proceso kompleksiskumo ribos tarp skirtingų vaidmenų nėra aiškiai nubrėžtos, o mokymų vadovui gali tekti būti ir keliuose vaidmenyse, nes jis tuo pačiu metu ir dirba su grupe, ir yra komandos narys tarp kitų mokymų vadovų, ir paslaugos teikėjas užsakovų akyse. Tuomet labai svarbus tampa mokymo vadovo reflektavimo Įgūdis, kuris padeda suprasti tuos vaidmenis, jų kompleksiskumą ir labiau sąmoningą

laikyseną įvairias ugdomųjų veiklų momentais.

Gebėti moderuoti grupės darbą

Jaunimo veikloje tobulėjimas dažnai vyksta per bendras diskusijas, praktinį darbą grupėje ar teminius užsiėmimus. Juose mokymų vadovas retai ko nors moko, tačiau dažnai kyla poreikis moderuoti grupės darbą:

- padėti grupei valdyti diskusiją;
- suteikti galimybę kiekvienam grupės nariui išsakyti nuomonę;
- vizualizuoti esmines išvadas;
- parinkti diskusijų ar pokalbių metodus bei apibendrinti pokalbių rezultatus.

Gebėti kurti, įgyvendinti ir vertinti ugdomuosius užsiėmimus jaunimo grupėms

Viena iš jaunimo grupių vadovo funkcijų yra gebėti konkrečiu metu efektyviai pritaikyti mokymo veiklas konkrečiai jaunimo grupei. Kiekvienas mokymo užsiėmimas turi būti pagrįstas suvoktu jaunimo organizacijos narių poreikių ir atitinkamais gebėjimais įsisavinti mokomąją medžiagą ilgalaikio mokymo kurso metu dalyviai gilinsis į:

- egzistuojančias jaunimo grupių mokymo metodikas;
- įvairių mokymo metodų ir metodikų pritaikymą konkrečioms mokymosi grupėms;
- atitinkamų mokymo metodų sujungimą nuoseklią ugdymo programą
- vertinimo metodų parinkimą vykdomom mokymo veiklom vertinti.

Kitos temos, kurios kils iš dalyvių poreikių, nurodytų atrankos anketose

Siekiant, kad dalyvių tobulėjimo procesas būtų kuo

efektyvesnis ir visapusiškas, dalis programos temų bus apibrėžtos remiantis konkrečiais, atrinktų dalyvių poreikiais.

Dalyvių įsipareigojimai ir jų laikymosi užtikrinimas

Dalyviai įsipareigoja dalyvauti visuose ilgalaikės mokymo programos etapuose. Šie mokymo kursai yra vientisa programa, kurioje kiekvieno etapo efektyvumas priklauso nuo įsitraukimo į kitus etapus. Dalyvavimas tik viename ar keliuose etapuose nesuteiks numatytų žinių ar įgūdžių. Todėl dalyviai, norintys tobulintis šiuose mokymo kursuose, turi įvertinti savo galimybes būti įsitraukus į visą mokymų programą. Praleidus bent vieną etapą, dalyviams nebus išduodami mokymo kursų baigimo pažymėjimai.

Su atrinktais dalyviais bus sudaromos sutartys, kuriose bus nurodomi dalyvių ir mokymo kursų organizatorių įsipareigojimai.

Dalyvių įsipareigojimai, kurie bus apibrėžiami su dalyviais pasirašomose sutartyse:

- ❖ Dalyvavimas visoje ilgalaikėje mokymų programoje;
- ❖ Savarankiškos praktikos atlikimas, mokymų programos organizatoriams per nurodytą laiką pateikiant praktikos ataskaitą

Organizacijos partnerės

LiJOT bendradarbiaus su regioninėmis jaunimo organizacijų tarybomis ir nacionalinėmis organizacijomis, vykdant dalyvių atranką, užtikrinant jų profesinį tobulėjimą ir sudarant sąlygas jaunimo mokymo programų plėtojimui Lietuvos regionuose.

Kelionė iki ir iš mokymų vietos yra dalyvio arba jį siunčiančios organizacijos indėlis.

LIETUVOS JAUNIMO
ORGANIZACIJŲ TARYBA

Rekomendacijos programos įgyvendinimui

Organizuojant panašaus pobūdžio mokymų kursus ateityje rekomenduojame:

Sudaryti 15-20 žmonių grupę, tolygiai iš įvairių regionų ir įvairių organizacijų. Dalyviai jau turėtų turėti bent minimalios patirties ugdomųjų renginių organizavime ir vedime.

Ilgalaikiai mokymai turėtų susidėti iš 25-30 mokomųjų dienų kiekvienam dalyviui. Tokia trukmė gali garantuoti pakankamą įsigilinimą į svarbiausias temas, reikalingas mokymo vadovų kompetencijų kėlimui. Tiek dienų trunka daugelis Europinių kursų mokymų vadovų rengimui ir šių mokymo kursų vadovai rekomenduoja trukmės netrumpinti, jeigu norima kiek galima labiau paruošti dalyvius mokymų vadovų darbui.

Mokymo kursas turi būti derinamas su individualaus mokymosi užduotimis bei praktika mokymų vadovų komandose su grupėmis, siekiant pilnaverčio kompetencijų tobulinimo ir įgalinimo pradėti dirbti mokymų vadovais. Praktikos laikotarpiui turi būti numatyti pakankami išteklių dalyvių susitikimams, bendravimui, palaikymui (mentoriavimui), elektroninės mokymosi platformos kūrimui bei palaikymui.

Kokybiški ilgalaikiai mokymai turi būti rengiami įtraukiant suinteresuotas puses (institucijas, mokymų vadovus, organizacijas) ir sudarant kartu reikalingiausių kompetencijų sąrašą ir temas. Jeigu užsakovai prašo išsamaus mokymo kursų protokolo, turėtų būti numatytas atskiras žmogus protokolavimui.